

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?
Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.**

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Yhteistyön ja osallisuuden voima [Toimenpide-ehdotuksessa on tärkeää tunnistaa eri väestöryhmien osallisuuden lisäämisessä myös vammaiset henkilöt. Ehdotamme seuraavaa lisäystä: Vahvistetaan vammaisten henkilöiden pääsyä kulttuuriin sekä käyttäjinä että tekijöinä. Alalle kouluttavien oppilaitosten sekä työntekijöitä palkkaavien organisaatioiden tietoisuutta ja osaamista yhdenvertaisuudesta ja esteettömyydestä tulee vahvistaa jatkuvan koulutuksen ja rahoituksen avulla. Yhdenvertaisuus ja esteettömyys tulee ymmärtää laajasti ottaen huomioon eri vammaisryhmien erityistarpeet.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Saavutettavuuskirjasto Celia liittyy kulttuuripoliittisen selonteon visiossa päätavoitteeseen "Kulttuuri on jokaisenoikeus". Celian rooli on varmistaa yhdenvertainen pääsy kirjalliseen kulttuuriin. Tuotamme ja välitämme kirjallisuutta ja oppimateriaaleja saavutettavassa muodossa sekä neuvomme kustantajia tuottamaan saavutettavia kirjoja. Celian työ luo pohjaa kulttuuriosallistumiselle myös laajemmin, kun erityisryhmien luku- ja kirjoitustaidot, medialukutaidot sekä taidot käyttää digitaalisia palveluita vahvistuvat. Celian verkostomainen työskentelytapa yhdessä kuntien, yliopistojen ja järjestöjen kanssa vahvistaa kulttuurikenttää kulttuuripoliittiseen selontekoon moneen kohtaan kirjattujen yhteistyön tavoitteiden mukaisesti.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Kulttuuripoliittinen selonteko on tärkeä työkalu hallituskausien yli ulottuvan kulttuuripolitiikan luomiseksi, kiitos. Tuomme tässä esille muutaman kehitysehdotuksen selontekoon:

Selonteko ei huomioi sivistyshallinnon rakenneuudistusta. Rakenneuudistuksen vaikutukset näkyvät vuodesta 2026 alkaen, kun uudet virastot aloittavat toimintansa. Kulttuuripoliittinen selonteko luo visiota tulevaisuuteen ja siihen pitää sisällyttää myös sivistyshallinnon tulevaisuus. Sivistyshallinnon virastot ovat merkittäviä valtion taide- ja kulttuuripolitiikan toteuttajia sekä kulttuuripalvelujen tuottajia. Selonteossa on luotava näkymä siihen, miten sivistyshallinnon uudet virastot osallistuvat kulttuuripoliittisen vision saavuttamiseen. Sivistyshallinnon uudistuksessa on tärkeää turvata Saavutettavuuskirjasto Celian brändin säilyminen sekä mahdollisuudet tuottaa ja kehittää kulttuuripalveluja erityisryhmille.

Lisäksi selontekoon sisältyvää tekijänoikeuden sääntelyä tulisi tarkastella kokonaisuutena. Tekijöiden aseman ja tekijöiden korvausten lisäksi huomiota täytyy kiinnittää lainsäädännön kehittämiseen siten, että se mahdollistaa yleisöjen pääsyn teoksiin ja kulttuuriin. Tekijänoikeuslaissa kirjastojen, museoiden, arkistojen sekä myös mm. opetuksen kannalta elintärkeitä ovat tekijänoikeuden poikkeukset. Tällä hetkellä kuntien yleisten kirjastojen toimintaa ja yleisön pääsyä kirjallisuuteen haastaa Suomessa vallitseva tekijänoikeuslain tulkinta, jonka mukaan kirjastoilla ei ole oikeutta hankkia ja asettaa lainattavaksi digitaalisia teoksia. Tämä on johtanut mm. siihen, että useat digitaalisina julkaistut teokset eivät tule kirjastojen kokoelmiin, pysyviä teoskappaleita ei ole saatavilla ja teoskokoelmiin muodostuu merkittäviä puutteita.

Maarno Rauha
Saavutettavuuskirjasto Celia